1844. **N°. 12.**

LEYDSCHE COURANT.

VRIJDAG, **26 JULIJ.**

De Courant wordt driemaal in de week uitgegeven, des Maandags, Woensdags en Vrijdags. De Maandagsche Courant wordt, uit hoofde van den Zondag, Zaturdag avond verkrijgbaar gesteld, en de Advertentiën voor dat nommer worden Zaturdag vóór drie ure verwacht. De prijs van deze Courant is f 3.— voor de 3 maanden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 25 Julij.

Volgens de jaarlijksche verslagen wegens den toestand der verschillende provinciën, die in de laatste vergadering van de Staten dier provinciën zijn uitgebragt, bedroeg de bevolking op den 1sten Januarij 1843 en den 1sten Januarij 1844, en zijn er in het jaar 1843 in onderscheidene gewesten geboren, gestorven, gehuwd en gescheiden, als volgt:

	1 Januarij 1843.	1 Januarij 1844.	Geb.	Overl.	Huwel.	Echts.
Noord-Braband . .	378,707	382,709	11,427	7,628	2,410	—
Gelderland	354,477	359,031	11,445	7,071	2,482	1
Zuid-Holland . . .	541,228	546,975	22,173	15,602	3,922	12
Noord-Holland . . .	456,007	456,320	17,288	13,485	3,575	17
Zeeland	154,000	154,633	6,000	5,009	1,116	3
Utrecht	147,715	149,746	5,276	3,189	1,008	—
Vriesland	235,141	238,102	7,876	4,926	1,858	1
Overijssel	204,941	207,147	6,563	4,421	1,398	1
Groningen	182,284	184,619	6,200	3,887	1,499	1
Drenthe	77,769	78,854	2,449	1,743	566	—
Limburg	195,079	195,482	6,482	4,468	1,378	—
	2,927,348	2,953,618	103,179	71,429	21,212	36

In 1843 2,927,348

Derhalve toegenomen . . . . . 26,270.

's GRAVENHAGE, 24 Julij.

Uit goede bronnen verneemt men, er dat eene geheele verandering in het reisplan des Konings is gekomen. Z. M. zou, ten gevolge eener ligte ongesteldheid, eene dikke wang naar men zegt, noch te Maastricht, noch te Tilburg komen, maar van Luxemburg naar Coblentz en van daar met eene stoomboot tot Rotterdam reizen, en alzoo morgen of uiterlijk Vrijdag alhier terugkeeren.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft het ingesteld beroep in cassatie verworpen van den Vleeschhouwer J. W. R. Haffner, door het Hof van Zuid-Holland tot de straf des doods veroordeeld wegens poging tot broedermoord; als ook dat van S. M. Hamel, tot dezelfde straf door het Hof van Noord-Braband verwezen ter zake van geldsnoeijerij, na reeds te voren wegens misdaad te zijn veroordeeld.

AMSTERDAM, 24 Julij.

De Heer Jacob de Vos Wz. is, in den ouderdom van bijna 70 jaren, te Bloemendaal overleden, op den 23sten Julij 1844. Hij was Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Lid en Secretaris der 4de Klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut en Lid van den Raad van Bestuur der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten, Lid van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde en van verschillende andere Genootschappen. De Stad en het Vaderland derven in hem eenen man, die, begaafd met de edelste hoedanigheden naar verstand en hart, voor Kunst en Letteren leefde, in wien men juist oordeel en menschenkennis vereenigd zag. Groot is het verlies voor de Vaderlandsche Kunst, die in hem eenen warmen voorstander en onbekrompen bevorderaar vond.

EDAM, 23 Julij.

Heden is in het Gemeenelandshuis van het Hoog-Heemraadschap der uitwaterende Sluizen van Kennemerland en West-Vriesland, binnen deze stad gevestigd, onder voorzitting van den Dijkgraaf, den heer F. C. W. Drooyesteyn, op eene feestelijke wijze aan het 300-jarig bestaan dezer instelling gedacht. Onder dagteekening van den 6den Julij 1544, heeft Keizer Karel V, te Gend, dit Heemraadschap gesticht, en het octrooi, daartoe strekkende, uitgevaardigd, en van dien tijd af aan, tot op den huidigen dag, zijn de constitutive verordeningen, ondanks de wisseling der tijden, onveranderd gebleven; — heeft het Heemraadschap, zonder immer eenige hulpbetooning van Staat of gewest te verlangen, in zijne behoeften kunnen voorzien, en worden in Noord-Holland de sluis- en andere werken steeds als een voorbeeld van deugdelijkheid aangemerkt. — Op kosten van Dijkgraaf en Heemraden, zijn, benevens de Hoofd-Ingelanden, Commissien uit de gewestelijke overheid, uit de stad Edam, alsmede de Dijkgraven van de met dit Heemraadschap in betrekking staande waterschappen van dit gewest, bij dit in de daad zeldzaam feest, op een maaltijd genoodigd geworden.

NYMEGEN, 23 Julij.

Aan boord van de Duitsche sleepboot Oberstoltz, van Dusseldorp naar deze Stad en verder naar Rotterdam, heeft de onder-machinist, bezig zijnde de machine van olie te voorzien, het schrikkelijk ongeluk gehad door de machine getroffen te worden, waardoor hem het hoofd van het ligchaam is gescheiden.

— Onder Dieren heeft den 19den dezer een geweldige hagelbui groote schade aan de te veld staande tabak toegebragt: te Herikhuizen is een stuk land van zekeren H. Limpers, groot 1½ burder, geheel vernield, terwijl de tabak van de weduwe ter Haar en van Gerrit Jansen te Heuven, mede veel geleden heeft; aan de overige veldgewassen is weinig of geene schade veroorzaakt.

BREDA, 25 Julij.

Naar wij heden vernemen, heeft Z. M. de Koning gratie verleend aan de Heeren Kapitein Knoop en de Luitenants Van Lith de Jeude en Pels Rycken, van de hun opgelegde correctionnele gevangenisstraf, waartoe zij veroordeeld waren, bij vonnis van het Hoog Militair Geregtshof dd. 13 Junij ll.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ALGERIE.

De Europesche bevolking in de steden der drie Provinciën van Algerie, die onder Europeesch beheer staan, was op 1 Januarij 1844 als volgt:

In de provincie Algiers 20,791 Franschen; 2,208 Engelschen en Engelschen van Malta; 11,055 Spanjaarden en Portugezen; 2,955 Italianen; 1,146 Duitschers, Zwitsers en Belgen; 106 Russen, Polen en Grieken.

In de provincie Constantine 4,437 Franschen; 2,796 Engelschen en Engelschen van Malta; 189 Spanjaarden en Portugezen; 1,223 Italianen; 265 Duitschers, Zwitsers en Belgen; 25 Russen, Polen en Grieken.

In de provincie Oran 2,928 Franschen; 303 Engelschen en Engelschen van Malta; 5,835 Spanjaarden; 816 Italianen; 206 Duitschers, Zwitsers en Belgen. — De drie Provinciën te zamen genomen 57,485 Europeërs.

Officiele bewijsstukken wijzen uit dat in de eerste 3 maanden van dit jaar 312,453 Arabieren op de verschillende markten van Algerie hebben aangevoerd, onder anderen 44,660 ossen, 73,800 schapen, 2,595 paarden, 4,345 ezels, 140,898 stuks gevogelte, veel graan, voeder, zout, olie, boter, honig, was, zeep, tabak, wol, wollen manufacturen, verwwaren en huiden. (*Moniteur Algérien.*)

— Berigten van Algiers van den 14den Julij wederspreken het vermelde berigt, dat er ten derden male een gevecht met de Marokkanen zou geleverd zijn; de Gouverneur-Generaal bevindt zich wederom aan deze zijde van de Marokkaansche grenzen.

GRIEKENLAND.

ATHENE, 6 Julij.

De groothandelaars en renteniers zoeken hunne uitstaande kapitalen in te trekken en dan hunne gelden buitenslands uit te zetten. De laatste Engelsche stoomboot heeft tot dat einde niet minder dan 1½ millioen drachmen medegenomen. Het vertrouwen op de regering is thans nog zeer zwak en zal eerst aangroeijen als de Kamers zich met haar vereenigen. — Wij hebben hier sedert 14 dagen een aanhoudende hitte van bijna 30° Reaumur (100° Fahrenheit) in de schaduw.

OOSTENRIJK.

PRAAG, 15 Julij.

Ofschoon de onlusten hier grootendeels gedempt zijn, worden echter nog dagelijks gewelddadigheden tegen Joodsche Ingezetenen gepleegd, waaraan ook school- en straatjongens deel nemen. De Joden worden aangegrepen, tegen

den grond geworpen en dan mishandeld. Daarom verlaten vele gegoede Israëlitische huisgezinnen de stad, en trekken naar elders totdat de gemoederen hier bedaard zijn. Dag en nacht gaan patrouilles de stad door en houden na 8 ure des avonds iedereen aan, omdat de Regering de burgers verboden heeft na dien tijd op straat te komen. De troepen worden nog steeds vermeerderd, daar men bij het aanstaanden Margaretha-feest voor nieuwe onlusten bevreesd is. — Te Schwartsz-Kosterits zou een formele opstand tegen de Joodsche inwoners ontstaan zijn.

ERLAU, 4 Julij.

Gisteren woedde hier een verschrikkelijke orkaan met donder, bliksem en hagel; huizen werden van daken beroofd, boomen ontworteld en allerwege onbeschrijfelijke schrik verspreid. Onze hoogwaardige Patriarch en Aartsbisschop, de beroemde dichter L. v. Pyrker, die op den grooten weg in zijn rijtuig zat met vier paarden bespannen, trachtte een schuilplaats te vinden in eene naastbij gelegen herberg. Door het toeslaan der eene deur van de stal, moest hij buiten blijven, en terwijl men de deur wilde openen, werd het gansche gebouw omvergerukt, en een mensch en vier paarden onder de puinhoopen begraven. Aan dit gevaar ontkomen, dreigde een ander; de hierdoor verschrikte paarden werden schichtig en wierpen het rijtuig om, en het gelukte naauwelijks met veel moeite den geliefden Patriarch te redden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 21 Julij.

Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden is naar de provincie Posen vertrokken. — Z. M. de Koning van Wurtemberg heeft zich uit zijne Staten naar Interlaken in Zwitserland begeven, om de baden te gebruiken, vergezellende hem de Kroonprins tot Bazel, om van daar naar Ostende te vertrekken, ten einde aldaar van de zeebaden gebruik te maken.

— Men leest het volgende in de Pruissische bladen:

De Prins van Pruissen heeft, in zijne betrekking als Opperbevelhebber van het Garde-Corps, eene dagorder uitgevaardigd, waarbij aan de verschillende afdeelings-kommandanten wordt voorgeschreven, aan geen soldaat, beneden den rang van sergeant-majoor, te vergunnen om lid van een matigheidsgenootschap te worden, vermits de statuten dier maatschappijen het gebruik van sterken drank geheel en al verbieden, terwijl tot dusverre nog, op bevel van de hoogste militaire overheid, op bepaalde tijden, en met name bij groote manoeuvres en in het kamp, brandewijn als middel van versterking en verkwikking aan de manschappen wordt uitgereikt.

[De Pruisische soldaat mag dus geen lid van een matigheidsgenootschap zijn, omdat er bij sommige gelegenheden brandewijn wordt uitgereikt. Maar hoe nu, als een soldaat, zonder lid te zijn, geen brandewijn verlangt? wordt hij dan tot het gebruik gedwongen? Maar zou zulk een dwang met de geringe personele vrijheid van den soldaat zelfs niet onbestaanbaar zijn? Indien de uitreiking van brandewijn versterkt en verkwikt, welke Vorstelijke uitspraak in vergelijking met die der geneeskundigen nog al betwistbaar schijnt, dan nog laat zich het gebruik niet opdringen, en waarom dan de matigheidsgenootschappen tegengewerkt, die toch al bij sommigen een voorwerp van spotternij schijnen te zijn, ofschoon die bespotting nog geenzins hare bespottelijkheid bewijst, ten zij het bespottelijk zou zijn, wanneer alle gedistelleerde wateren naar de Apotheken waren verbannen en de Staat al de armoede, ellende, jammer en misdaden, die zij nu over het land uitstorten, voortaan slechts uit de geschiedenis kende.]

— Voor eenigen tijd is bij Zittau, op den straatweg naar Bautsen, een zilveren, zwaar verguldén en van boven met een kleinen robijn voorzienen ring gevonden, toebehoord hebbende aan den grooten hervormer Luther, en hem door zijne gade, Catharina van Boren, ter gedachtenis geschonken aan den merkwaardigen dag van 31 October 1517, zoo als de woorden, welke binnen in den ring gegraveerd zijn, aanduiden.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Julij.

In dit land kost de naturalisering 2,500 fr. Lord Brougham heeft aan het Huis der Lords voorgesteld om tot de tweede lezing der Bill, dit onderwerp rakende, over te gaan. Hij beklaagt zich over de strengheid der wetgeving ten aanzien der vreemdelingen, en heeft eene bepaling voorgesteld, volgens welke de vreemde vrouwen door de daadzaak zelve van haar huwelijk met Engelschen zouden genaturaliseerd worden.

— In den mond der haven van Sornoway hebben zich den 1[sten] dezer bij gissing meer dan 170 walvisschen vertoond, waarschijnlijk derwaarts gelokt, door de haringschollen, die in dat gedeelte der zee zich jaarlijks ophouden. De inwoners hebben op die walvisschen dadelijk jagt gemaakt en er zooveel van gedood, dat de vangst 133 £ heeft opgeleverd.

— Prins Hendrik der Nederlanden, welke met zijn smaldeel den 4[den] dezer te Gibraltar is aangekomen, wordt er steeds met de meeste eerbewijzen bejegend en heeft zijn' intrek in he Hotel van den Gouverneur genomen.

— Volgens den *New-York Herald* was het getal der landverhuizers, in de havens der Vereenigde Staten aangekomen, sedert den 1[sten] tot den 24sten Junij, geklommen tot 13,663 personen, van welke 3,000 uit Groot-Brittannie en de overigen uit Duitschland waren overgekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Julij.

Z. M. de Koning zou zijn voornemen te kennen hebben gegeven, om bij zijn terugkeer uit Engeland in September aanstaande, tevens België te bezoeken.

— De begrooting van ontvangsten door de Kamer der Afgevaardigden aangenomen zijnde, zijn hare werkzaamheden afgeloopen en zullen de zittingen gesloten worden, wanneer de Eerste Kamer ook de hare geëindigd heeft. Het amendement van den Heer Salvandy (zie ons vorig nommer) omtrent de afschaffing der universitaire belasting, is met groote meerderheid aangenomen. De begrooting der ontvangsten bedraagt voor 1845 1,327,000,000, en dat der uitgaven 1,370,000,000 fr.

— De Oostenrijksche Gezant zou bij de Regering aandringen op de betaling eener schuldvordering van 30 of 40,000,000 fr.; eene dergelijke schuldvordering zou van wege Nederland geschieden.

— Verscheidene regementen hebben op nieuw orde ontvangen, om zich te Toulon in te schepen.

— Er is eene medaille geslagen ter eere van den Minister Guizot, om daardoor de gedachtenis te bewaren van de zitting van 27 Januarij l.l., waarin de Minister met zoo veel moed tegen de Oppositie gesproken heeft, ter zake van de handelwijs der Regering omtrent Otaheite, en hem bij die gelegenheid hevige verwijtingen gedaan werden over zijne reis naar Gent in 1815. Op deze medaille, welke eenig in haar soort is, staat op de eene zijde de beeldtenis van Guizot, op de andere zijde zijne woorden bij genoemde gelegenheid gesproken: *Men kan mijne krachten uitputten; men kan mijnen moed niet uitputten.*

— In de zes eerste maanden van dit jaar zijn wederom 700 nieuwe huizen aangebouwd, waarvan de meesten in de voorstad S[t]. Germain staan, grootendeels door Legitimisten bewoond.

— Den 21sten is op den spoorweg langs den linkeroever der Seine een ongeval gebeurd, waardoor drie wagons verbrijzeld, doch gelukkig slechts één reiziger, en wel niet gevaarlijk, gewond is. De oorzaak was dat de locomotief van eenen spoortrein een ander, 17 minuten vroeger vertrokken, achterhaalde. De machinist, door wiens onvoorzigtigheid het ongeluk gebeurd is, is zwaar gewond en twee stokers hebben den schouder ontwricht.

— De brievenpost heeft in het voorleden jaar 114,200,000 brieven ontvangen, van welke 111,000,000 uitgedeeld zijn, daar de adressen der overige onbekend waren; deze brieven hebben 41,569,200 fr. opgeleverd; bovendien zijn er nog met den post 60,000 gedrukte stukken verzonden, welke 2,400,000 fr. opbragten; het geheel der opbrengst is 43,969,200 fr.

— Een Fransch blad meent aan de kweekers van vruchten geene ondienst te doen door te melden, dat om de mosschen uit vruchtboomen te houden, er geen beter middel bestaat, dan doode rivier-kreeften aan touwen in de takken der boomen op te hangen, welker reuk het gevogelte zou verdrijven. Men weet overigens reeds dat de reuk van kreeften voor den kalander (koornworm) doodelijk is, doch voor den mensch onschadelijk is,

— Als een, de opmerking van geneesheeren waardig, voorval wordt medegedeeld, dat een kind van 14 jaren, door de vallende ziekte aangetast, in de haven van Condé (Nord) vallende, na een uur onder water te zijn geweest, er levend werd uitgehaald, nog onder den invloed van zijne kwaal zijnde.

— De Heer Pradier heeft te Parijs een kolossaal marmer beeld vervaardigd, den gekruisten Christus voorstellende, hetwelk op het praalgraf van den Graaf Demidoff te Petersburg moet geplaatst worden.

— De prachtige diamant, *de Regent* genoemd, 136½ karaat wegende, van het zuiverste water, en eene waarde van 3,700,000 fr. bezittende, dient thans den Koning tot brieveneachet; te voren praalde hij aan den degenknop van Keizer Napoleon.

— De *Auxiliaire Breton* berigt een nieuwen kunstgreep van de partij der geestelijkheid tegen de Universiteit. Daartoe wordt een waarschuwing aan de Katholijken verspreid van den Abt Souchet, waaruit onder anderen deze zinsneden wordt aangehaald:

»De voorstanders der Universiteit veinzen de Godsdienst te vereeren, maar zij zijn voornemens om haar stilletjes uit te roeijen, om er *misschien de afgoderij* voor in plaats te stellen. Verder zegt hij: het monopolie van de Universiteit is onze grootste vijand, een nieuwe uitvinding om 31 millioen Franschen tot den afval te brengen. Want de Katholijke vader kan zijne kinderen niet doen opvoeden, zoo hij ze niet naar die *verpeste Leerstoelen* geleidt die men overal opригt, of niet rijk genoeg is om zijn kinderen naar België of Zwitserland te zenden.”

Wij merken hier een oratorische voorzigtigheid op. De Abt Souchet weet met welke strengheid het Evangelie over de vermetele oordeelen uitspraak doet, daarom laat de waardige Kanonnik van Saint Brieuc zich nog niet uit. Hij zegt *misschien*; welke gematigdheid! met een *misschien* kan men al zeggen wat men wil zonder zijn' naaste te lasteren. De Universiteit is *misschien* afgodisch. Misschien ook is de Abt Souchet een lasteraar. Kies nu, het *misschien* waarborgt u ter wederzijde voor zonde, 't is een van die zeldzame en gelukkige gevallen, waar men vrij is om alleen aan zijne rede gehoor te geven.

Maar er is geen *misschien* omtrent de verpligting van ieder huisvader om zijn kinderen naar Friburg of Brugelette te zenden. Want dat is het vaste referein van al die bekendmakingen: vertrouw uwe kinderen aan de Jesuiten! Zoo lang Frankrijk het geluk niet heeft om met Jesuiten-Collegiën overdekt te zijn, zend dan uwe kinderen buiten het vaderland. Misschien zijn de Jesuiten weinig gunstig voor onze wetten en regeringsvorm. Dit *misschien* laat de Abt niet gelden!

Voorts telt de Abt vijfentwintig soorten van ketters op, die aan de Universiteit worden gevonden. Door zulke kunstgrepen tracht men aan de domheid en het fanatisme petitiën tegen de Universiteit af te persen.

BELGIE.

Men vindt, in het dagblad *Vlaemsch Belgie* de volgende zinsnede, uit een lang artikel in de *Kieler Zeitung*, en nog een uit het tijdschrift *Das Ausland:*

»Wy zullen niet ophouden met te herhalen dat het Duitschlands heiligsten pligt is, daarop nadrukkelyk aen te dringen, dat aen de Nederduitschers, onze trouwe stambroeders in België, den invloed worde toegekend, dien zy hebben moeten opdat België's onafhanklykheid en onzydigheid zou ophouden een *kinderachtig franschmans vertelseltje* te zyn. Wat een spelleken er ten huidigen dage met België gespeeld wordt, is voor elk verstandigen Duitscher openbaer. Hiervan moeten wy het afhelpen, al was 't maer om zelve *de boer in 't spel* niet te worden!"

»Zyn nu de maetregelen van tolverhooging geschikt om hier middel in te schaffen, dan willen wy *ze door de vuist goedkeuren, anders niet.*

»In alle geval stellen wy vertrouwen in Koning Leopold, want te Londen heeft hy in 1831 aen de Duitsche Gezanten zyn plegtig woord gegeven, dat hy de *regten der Nederduitschers zou beschermd hebben.* En zyn Koninklyke woord zal hy zeker staende houden!"

Wy weten niet tot hoe verre de *Kieler Zeitung* geregtigd is om te beweren dat Koning Leopold in 1831 aen de Duitsche Gezanten eene dergelyke belofte zou gedaen hebben; in dien tyd waren er nog geene algemeene klagten opgerezen. Wat er ook van zy, wy denken dat het Hoogduitsche blad gelyk heeft met, als wy, een volle vertrouwen te stellen in onze geëerbiedigden Vorst, die nimmer verantwoordelyk kan gemaekt worden voor de strekkingen en feilen zyner grondwettelyke Ministers. Wy weten — en wat er onlangs te Gent is voorgevallen is er nogmaels een openbaer en onwederspreekelyk bewys van, — wy weten, zeggen wy, dat de Koning de Vlaemsche beweging geheel anders beoordeeld dan de kortzigtige staetsmannen die zich sedert eenigen tyd in 't beheer van onze landzaken zyn opgevolgd; dat hy al hare gewigtigheid inziet, en dat de echtnationale strekking er van aen zyn vluggen en scherpzienden blik niet ontsnapt is.

Het treffelyk en gansch Europa door geacht tydschrift *Das Ausland* berigt ons dat het Nederduitsch in Japan *de tael der geleerden* is, en het is dus niet overdreven te zeggen dat *de Leeuw van Vlaenderen* en het *Burgslot van Somergem* daer aan het Keizerlyke hof kunnen gelezen worden. Ook in Zuid-Afrika heeft zich het Nederduitsch verre verbreid. Niet alleen wordt het van de *witte* inwoners der steden van de Kaap de Goede Hoop en van die des *vryen Nederduitschen Staet van Zuid-Amerika* gesproken; maer ook Negerstammen en, onder anderen de zoogenaemde *Buschwalen* spreken goed Vlaemsch. De Zweedsche reiziger Wahlborg kwam reeds tamelyk ver van Port-Natal en zelfs van Pieter-Moritzburg in een Negerland aen; hy vernam naer den naem des hoofdmans en men kondigde hem aen dat deze den naem van *Waterboer* droeg. In die landstreek, zegt de reiziger, spraken de zwarten zoo verstaenbaer Nederduitsch als de inwooners van Antwerpen, Amsterdam of Embden.

HANDELSBERIGTEN.

Het volgende is eene opgave van de opbrengst van Koffij over de geheele oppervlakte der aarde in 1843, volgens het Engelsch blad *the Globe*. Brazilie heeft opgeleverd 170 millioen Engelsche ponden, Java 140 millioen, Cuba 45 millioen, Domingo 33 millioen, Portorico 36 millioen, Engelsch West-Indië 10 millioen, Ceylon 7 millioen, Engelsch Oost-Indië en Moka 6 millioen, de Fransche Koloniën 4 millioen, de Hollandsche W. I. Koloniën 3 millioen; totaal 450 millioen ponden.

UITVOER VAN JAVA, GEDURENDE 1843.

ARTIKELEN.	Nederland.	Engeland.	Frankrijk.	Amerika.	Het Noorden van Europa.	Hamburg en Bremen.	Kaap de Goede Hoop.	Nieuw-Holland.	China, Manilla en Singapore.
Koffij. . . . . pik.	757500	1400	41200	40200	400	3700	1500	2300	— 1)
Suiker. . . . . »	648550	42000	2400	4100	25900	26800	7400	15500	8200
Rijst. . . . . . »	246600	77200	11000	—	2950	34600	—	500	55600
Peper. . . . . . »	10000	2350	—	—	275	4193	300	—	2700
Notenmusc. »	1650	70	—	10	—	—	30	—	220
Arak. . . . . legg.	2125	30	—	—	871	400	40	—	4932
Huiden. 100ps.	76571	19300	1000	—	13200	7400	—	—	—
Indigo. . . . . ℔	1655000	—	30600	600	—	6100	—	—	4000
Cochenille. . . »	43900	—	7000	—	—	—	—	—	160
Tin. . . . . . . pik.	30000	1600	1550	—	100	—	—	—	2000

1) Deze getalen leveren, de pikol op 125 halve Ned. ℔ berekend, maar ruim 53½ millioen Ned. ℔. Het Engelsche pond bedraagt maar 0.454 Ned. ℔. De opgegeven 140 mill. is dus bijna 70 Ned. ℔. De *Globale* opgave bevat alzoo ongeveer 16 millioen te veel.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad LEYDEN, brengen mits deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat bij Hun Ed. Achtb. van den Heer Controleur der Directe Belastingen is ontvangen het eerste gedeelte van het Primitieve Kohier der Patenten, dienst 18⁴⁄₄₅, welke op den 15den dezer maand is executoir verklaard, en dat dezelve aan den Heer Ontvanger is verzonden.

Leyden den 25 Julij 1844. DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

De Pruisische Minister van Onderwijs en Eeredienst, de Heer Eichhorn heeft aan de verschillende faculteiten der Hoogescholen een circulaire gezonden, waarin hij als een der voornaamste gebreken der tegenwoordige inrigting der Duitsche Hoogescholen, het gebrek noemt aan innig verstandelijk verkeer tusschen leeraars en kweekelingen. Hij beveelt aan iedere faculteit, en aan ieder Hoogleeraar in 't bijzonder aan om dien omgang vertrouwelijker te maken, door zamenkomsten te openen ter mededeeling omtrent onderwerpen hunner studiën. De inrigting dier zamenkomsten wordt aan de belangstelling der verschillende Hoogleeraren overgelaten: gelijk het ook van den wil der Studenten zal afhangen, al of niet gebruik te maken van de middelen die zij zullen vinden om dieper in het vak hunner studie in te dringen; want de voorgeslagene zamenkomsten kunnen niet bloeijen dan op den grondslag van ware vrijheid van onderwijs.

(*Revue de Legislation et de Jurispr.*)

MENGELWERK.

JAVA. KOPEREN MUNT.

De *Tijdgenoot* van den 16den dezer deelt onder het rubriek *Koloniën* een belangrijk stuk mede, haar op den 31sten Januarij ll. uit Batavia toegezonden, waarin de brochure van wijlen den Graaf van den Bosch, getiteld: »Onderzoek naar de beginselen, waaraan de bezuinigingen en hoogere belastingen behooren getoetst te worden, en naar doelmatige middelen, die deze zouden kunnen vervangen" naar 't schijnt met veel kennis van zaken wordt beoordeeld.

De schrijver beweert dat de koloniale baten wel voor vermeerdering vatbaar zijn, maar door middelen die de Graaf niet heeft aangewezen, en welke bestaan in:

1°. Eene regeling van den Indischen geldsomloop, welke, ten gevolge van het door den Graaf van den Bosch ingevoerde, en door denzelven steeds uitgebreide *kopergeldstelsel*, in eenen staat verkeert, die alle geloof en beschrijving te boven gaat, gelijk dit ook het geval is met de gevolgen van dat stelsel, zoowel voor het Gouvernement als voor de ingezetenen in het algemeen.

2°. Eene wijziging in de betaling en levering der koffij, suiker en andere produkten aan het Gouvernement.

3°. Eene herziening en regeling van het stelsel der landrenten.

»Het bezwaar," zegt die schrijver verder, »dat in het koperstelsel voor de Javasche bevolking is gelegen, is al zeer groot. Honderd guldens wegen ruim dertig Nederlandsche ponden. De duiten zijn besloten in zakken van *ƒ* 25 of 2,500 stuks duiten; zoo dikwerf die ontvangen of wederom uitgegeven worden, moet iedere zak worden nageteld, want wegen kan men niet, omdat er halve, enkelde en dubbelde duiten zijn, en deze ook wederom in gewigt verschillen, daar dezelve op verschillende tijdperken, zoowel in Indië als in Nederland, zijn gemaakt, en van onderscheidene soort van koper. Het Gouvernement betaalt voor de produkten *dertig millioen gulden koperen duiten* 's jaars. De Landrenten, die tien millioen bedragen, worden in duiten voldaan; dit is ook het geval met de opiumpacht, die negen millioenen 's jaars opbrengt; al de overige indirecte middelen worden ook nagenoeg geheel in koper voldaan; voegt men daarbij de transactiën van particulieren, dan zal men toestemmen, dat het tijd wordt, dat Java van dit geschenk van den Graaf van den Bosch wordt verlost! Een handelshuis te Soerabaya had onlangs in ééne maand drie ton aan duiten in betaling ontvangen. De factorij der Handel-Maatschappij heeft op dit oogenblik, zoo onder zich als in 's Lands kassen, gedeponeerd wegens verkochte lijnwaden, acht millioen koperen duiten. — Er is, wel is waar, nog ruim drie en een half millioen koper vertegenwoordigend papier onder de Gemeente, maar dit komt weinig in de circulatie, daar de Inlander en Chinees het bij voorkeur bewaart; dit papier doet dan ook steeds eene agio."

Voorts zegt hij, dat hij meent wel onderrigt te zijn dat Z. Exc. de Gouverneur-Generaal Merkus eerdaags een voorstel zal doen aan den Minister van Koloniën, die steeds een hevig tegenstander van het koperstelsel van den Graaf van den Bosch is geweest, om het Indische munt- en geldsomloopstelsel op ware en zuivere beginselen van staatshuishoudkunde te regelen.

Dat het tweede punt reeds bij den Gouverneur een onderwerp van overweging uitmaakt.

En dat Z. Exc. omtrent het derde krachtdadige maatregelen zou nemen.

DE REGTEN VAN DE OUDERS, DE KERK EN DEN STAAT OMTRENT HET ONDERWIJS.

De mensch is bestemd voor een maatschappelijk leven hier op aarde, voor een eeuwig leven hiernamaals.

Om die bestemming te doen bereiken, zijn opvoeding en onderwijs noodig.

De ouders zijn verpligt te zorgen, dat den kinderen beide die schatten te beurt vallen.

Gelukkig zij, die in eene maatschappij leven, waar de Godsdienstleeraars den weg der zaligheid vrijelijk aanwijzen, waar de Staat met naauwgezetheid zorgt voor het maatschappelijk onderwijs, en waar de huisvader de lessen der School en der Kerk door huisselijke opvoeding ondersteunt.

Uitgebreid is de verantwoording voor de ouders; zij zijn verantwoordelijk voor de huisselijke opvoeding, en dat de gelegenheid niet verzuimd worde, die de Kerk en de Staat aanbiedt, om de kinderen tot geloovigen en tot burgers te vormen.

Uitgebreid is de verantwoording, die op de Kerkgenootschappen rust, om geloovigen, om burgers voor den hemel te vormen.

Uitgebreid is de verantwoording voor den Staat, om burgers voor den Staat, Leden der maatschappij, te vormen.

Die verantwoording voor zijne daden schuldig is, moet vrij en onafhankelijk kunnen handelen. Vanhier:

Vrijheid voor de ouders in de huisselijke opvoeding, vrijheid in het regelen der godsdienstige en burgerlijke bestemming van hunne kinderen.

Vrijheid voor de Kerk, in het godsdienstig onderwijs, dat zij geeft.

Vrijheid voor den Staat, in het maatschappelijk onderwijs, hetgeen zij regelt en verzorgt.

Vrijheid is echter slechts bestaanbaar, waar de vrijheid van anderen geëerbiedigd wordt; anders ontaardt zij in onderdrukking over anderen. Vanhier:

Onderdrukking en miskenning van het ouderlijk gezag, wanneer de Staat en de Kerk in het huis regeren, en wanneer zij de geloofsbelijdenis of het beroep bepalen, waarin het kind zal onderwezen worden.

Onderdrukking en miskenning van de regten der Kerk, wanneer de Staat zich aanmatigt onderwijs in het leerstellige van eenig Kerkgenootschap te doen geven.

Onderdrukking en miskenning van de regten van den Staat door de Kerk, wanneer zij zich mengt in het maatschappelijk onderwijs, hetgeen aan den Staat behoort.

De handhaving, de strenge handhaving, waar dit noodig is, van deze beginselen, brengt orde en eensgezindheid te weeg. Verslapping in de handhaving van die beginselen kweekt onrust en tweedragt aan. In eenen liberalen regeringsvorm, waarin de Regering de medewerking van het Volk niet uitsluit, moge er vrijheid gegund worden aan bijzondere personen, om onderwijs te geven, die vrijheid blijft altijd aan het toezigt der Regering ondergeschikt, en beperkt binnen die grenzen, welke de Wet noodig oordeelt, ten einde de Regering zoude kunnen nakomen de verpligting, die op haar rust, om in alle standen nuttige burgers voor den Staat te vormen. R.

(*De Tijdgenoot.*)

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: Mr. F. BOOY
EN
LEYDEN, E. VAN DER BREGGEN.
19 Julij 1844.

Heden verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, MARIA BOUDINA ZUURDEEG, geliefde Echtgenoote van
LEYDEN, 22 Julij 1844. M. COUVEE.
Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook als bijzondere *kennisgeving aan te merken.*

Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, CATHARINA THEODORA VAN DER STOOP, geliefde Echtgenoote van
LEYDEN, L. W. WERNINK.
24 Julij 1844.

Op den 21sten Julij 1844 overleed bij *Leyden*, in den ouderdom van 92 jaren, Vrouwe MARIA DAVINA AMMAN, Weduwe van den Wel-Edel Geboren Heer C. CAU, in leven Lt. Colonel.

Heden overleed onze waarde Vader en Behuwd-Vader R. VAN DER PUTTEN, aan een langzaam verval van krachten, in den ouderdom van bijna negen en zeventig jaren.
LEYDEN, J. P. R. VAN DER PUTTEN,
22 Julij 1844. uit aller naam.
Provisioneel zal de Poeliers-Affaire op denzelfden voet gecontinueerd worden.

Getroffen door de menigvuldige blijken van hartelijke deelneming van vrienden en bekenden, bij het overlijden van onze waarde Moeder betoond, zeggen wij door deze onzen hartelijken dank.
LEYDEN, TH. TER HOEVEN,
25 Julij 1844. M. W. TERBURGH,
Geb. TER HOEVEN.

VRIJWILLIGE VERKOOPING, op Zaturdag den 27sten Julij 1844 des avonds ten 6 ure, in het Heeren-Logement aan den Burg te *Leyden*, in tegenwoordigheid van den Ed. Achtb. Heer Kanton-Regter aldaar: Van een aanzienlijk, groot, ruim HUIS en ERF, genaamd van ouds *de Eendragt*, nu *Grand Salon*, sedert vele jaren ingerigt tot Koffijhuis, zijnde mede zeer geschikt tot het houden van Societeiten enz. hebbende onderscheidene meestal zeer ruime Boven- en Beneden-Kamers en Vertrekken, behangen en van stookplaatsen voorzien, Droog- en Turfzolders, Binnenplaats, Keuken, Kelder en verdere Gemakken, staande en gelegen te *Leyden*, aan de Noordzijde van de Haarlemstraat, Wijk VI No. 383 en 383 rood.

En VRIJWILLIG: Van een ruim en welgetimmerd HUIS en ERF, hebbende onderscheidene Boven- en Beneden-Kamers, behangen en van stookplaatsen voorzien, Droog- en Turfzolders, Binnenplaats, Keuken, Kelder en verdere Gemakken, staande en gelegen te *Leyden*, op de Haven, Wijk VIII No. 111.

De voorschreven Perceelen kunnen worden bezigtigd daags voor en op den Verkoopdag, terwijl nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van dato den drie en twintigsten Julij 1800 vier en veertig, is, ter requisitie van den Wel-Edel Geboren Heer Jonkheer PAUL EMANUEL MARIE VAN BOMMEL, *Wijnhandelaar*, wonende te *Leyden*, zijnen Broeder Jonkheer JULES CORNELIS CAROLUS VAN BOMMEL, *Student in de Medicijnen* aan de Hoogeschool te *Leyden*, ter zake van verkwisting gesteld onder Curatele.
van wege den Verzoeker:
A. A. DILLIÉ, *Procureur.*

POTTENBAKKERIJ VAN F. C. I. ROHRER EN M. H. FONTEIN.

Door onze wederzijdsche overeenkomst (zie onze advertentie in de *Leydsche Courant* van Woensdag ll. den 24sten dezer) meerdere uitgebreidheid kunnende geven aan de POTTENBAKKERIJ te *Leyden*, eerst gevoerd alleen door F. C. I. ROHRER, thans door ons beiden wordende uitgeoefend, geven wij onze geëerde begunstigers te kennen, dat bij ons thans tegen de minste prijzen, in het groot en klein, te bekomen zijn alle soorten van GROF AARDEWERK, onze zaak betreffende, waaronder ook ENGELSCHE en HOLLANDSCHE BLOEMPOTTEN en VAZEN, zullende wij niet nalaten om zoowel door *net bewerkte* en *deugdzame waar*, als door *civiele behandeling*, zoo veel mogelijk genoegen te geven.

Bestellingen worden aangenomen ten huize van M. H. FONTEIN, op de Haven, Wijk VIII. No. 125.
Leyden, 25 *Julij* 1844. F. C. I. ROHRER.
M. H. FONTEIN.

Men is van meening om op Woensdag den 14den Augustus 1844, des middags ten 12 ure, in het Logement *Rome*, te *Warmond*, in het openbaar te veilen en verkoopen:

No. 1. Het alleraangenaamst gelegen BUITENVERBLIJF *Leeuwenhorst*, te *Warmond*, bestaande in eene zeer goed ingerigte en onderhoudene HEERENHUIZINGE, met Tuinmanswoning, Koetshuis en Stalling voor vijf paarden, en zijnde de Plaats, groot omtrent anderhalf Bunder, gelegen aan den Nieuwen Straatweg en in de nabijheid van een Station van den Spoorweg.

No. 2. En een STEENEN KOEPEL EN ERVE, hebbende zeer uitgestrekte en aangename uitzigten, staande en gelegen te *Warmond*, aan de *Lede*, groot ongeveer 4 Nederl. Roeden.

Alles breeder bij biljetten omschreven, kunnende het voormelde Buitenverblijf, tot aan den dag der Verkooping des Maandags en Donderdags van elke week, van des Voormiddags ten 10 ure tot des Namiddags ten 2 ure, voorzien met een toegangbiljet, te verkrijgen bij den Notaris KONING, te *Warmond*, worden bezigtigd; zullende tot het bezigtigen der Koepel ook gelegenheid gegeven worden, en zijn intusschen nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris KONING.

Prijs-Courant der Effecten.

WOENSDAG 24 JULIJ.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$61\frac{5}{8}$	$61\frac{15}{16}$	$61\frac{13}{16}$
Dito dito	» 3	»	$74\frac{1}{8}$	$74\frac{5}{16}$	
Dito dito op resc.	» 3	»	$74\frac{5}{16}$	$74\frac{3}{8}$	
Dito dito	» 5	»	$100\frac{1}{16}$		
O. I. Leening	» 5	»	$100\frac{1}{16}$		
Dito	» 4	»	$95\frac{7}{8}$		
Amortisatie Syndicaat	» $4\frac{1}{2}$	»	$99\frac{5}{16}$	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{3}{8}$
Dito dito	» $3\frac{1}{2}$	»	$87\frac{5}{8}$		
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$145\frac{1}{8}$		
Nieuwe dito	» $4\frac{1}{2}$	»	$100\frac{1}{8}$		
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	$104\frac{1}{8}$		
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»	$100\frac{1}{8}$		
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$20\frac{1}{16}$	$20\frac{1}{8}$	
Dito bij dito, onbep. stukken	» 5	»	$18\frac{1}{2}$	$18\frac{1}{16}$	
Dito	» 3	»	$34\frac{3}{16}$		
Coupons Ardoins	»	»	$24\frac{1}{8}$	$24\frac{5}{8}$	
Passive	»	»			
PORTUGAL, te Londen	» $2\frac{1}{2}$	»	$45\frac{1}{16}$	$45\frac{1}{8}$	
DENEMARKEN, Oblig. te *Londen*	» 3	»			
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$107\frac{5}{8}$		
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$106\frac{1}{2}$	$106\frac{5}{8}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$98\frac{5}{8}$		
Dito bij HOPE	» 4	»			
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	$90\frac{1}{16}$		
Certificaten te Hamburg	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van dito	» 6	»			
POLEN, Aandeelen met Loting	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	170	$170\frac{1}{2}$	
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank.	» 5	pCt.	104		
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$109\frac{7}{8}$		
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»			
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. Adm. alhier	à 5	pCt.			
BRAZILIE, Idem	» 5	»	$82\frac{3}{8}$		
AMERIKA	» 6	»			
Dito	» 5	»	$45\frac{1}{2}$		
Dito Bankactien	» »	»	$7\frac{1}{16}$		

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.